

FRYSHUSET

2019

Behovsanalys – Nätverket för Mätning av Sociala Effekter

CAMILLA BACKSTRÖM
INSTITUTET FÖR SOCIALA EFFEKTER, FRYSHUSET
25 JANUARI 2019

Innehållsförteckning

BEHOVSANALYS SVERIGE – NÄTVERKET FÖR MÄTNING AV SOCIALA EFFEKTER	2
Sammanfattning	2
<i>Bakgrund.....</i>	<i>4</i>
<i>Förstudie - syfte och mål.....</i>	<i>5</i>
<i>Genomförande.....</i>	<i>5</i>
<i>Tidigare nätverk med fokus på effektmätning.....</i>	<i>5</i>
<i>Informationsinhämtning - Enkäter.....</i>	<i>6</i>
<i>Summering av resultat från enkäter – medlemmar & icke-medlemmar</i>	<i>7</i>
1. Erfarenhet och sektor	7
2. Behov	9
a. Vilken typ av stöd hade varit värdefullt för dig att ha när du började arbeta med att mäta och utvärdera effekter?	9
b. Vilken typ av stöd skulle vara värdefullt för dig idag?	10
c. Vilka är de största utmaningarna du och din organisation upplever med effektmätning?	10
3. Kompetensutveckling.....	11
4. Hur medlemmar skattar värdet av Nätverket för mätning av sociala effekter.....	12
5. Möjligheter till utveckling av Nätverket för mätning av sociala effekter framöver.....	12
6. Vikten av oberoende och tvärsektorieellt.....	13
7. Vad är viktigt?.....	14
8. Andra intressenter som bör involveras	15
9. Hållbar Finansieringsmodell	15
<i>Summering.....</i>	<i>16</i>
<i>Koppling till de Globala målen</i>	<i>16</i>
Rekommendationer	18
<i>Efterord.....</i>	<i>18</i>

BEHOVSANALYS SVERIGE – NÄTVERKET FÖR MÄTNING AV SOCIALA EFFEKTER

”Nätverket för mätning av sociala effekter” (hädanefter refererat till som ”Nätverket”) skapades 2017 med syfte att utveckla en oberoende och tvärsektoriell arena för diskussion och utbyte av praktiska erfarenheter kring effektmätning i Sverige och tillika skapa relationer mellan människor som arbetar med frågorna.

Grundtanken är att det ska vara en självklarhet för investerare, filantroper, företag, sociala företag, idéburna organisationer och offentlig sektor att säkra att insatser når största möjliga effekt och kommer målgruppen tillgodo genom att mäta, styra och följa upp sociala effekter.

Med det tvärsektoriella Nätverket som bas har vi i denna behovsanalys utforskat behovet av att stärka och utveckla kompetens om praktiskt arbete med effektmätning i Sverige utifrån frågeställningarna; Hur kan vi säkerställa en bredare spridning av kunskap inom området för effektmätning? Hur kan vi tillgängliggöra kunskap och resurser till fler med bibehållen inriktning – tvärsektoriellt, oberoende, öppet och med fokus på att lära av varandras praktiska erfarenheter?

Sammanfattning

Samhällsutmaningar växer, både i Sverige och globalt, och driver en alltmer ökad efterfrågan på social innovation. I takt med detta ställs högre krav på att mäta och utvärdera samhällseffekten av dessa insatser. De senaste åren har arbetet med effektmätning växt inom samtliga sektorer i Sverige, samtidigt saknas möjlighet till utbildning, utbyte av erfarenheter och en plattform för kunskapsinhämtning.

2017 initierades ett nätverk för nyckelaktörer inom området effektmätning i Sverige - ”Nätverket för mätning av sociala effekter”, på initiativ av Fryshuset, SE Forum och Social Initiative, i syfte att utbyta erfarenheter och kunskap samt driva utvecklingen runt effektmätning till en bredare krets.

Förstudien som nu genomförts har utforskat förutsättningarna för att stärka och utveckla kompetens om praktiskt arbete med effektmätning, med Nätverket för effektmätning som bas. Nätverkets medlemmar vill fortsätta utveckla en oberoende och tvärsektoriell arena för diskussion och utbyte av praktiska erfarenheter om effektmätning. I korthet kan man konstatera att det finns ett tydligt behov och en stark efterfrågan av en samlad kunskaps-hub för effektmätning i Sverige.

Respondenterna i både enkäter och djupintervjuer definierar liknande behov av en tydlig, nationell kunskapsplattform oberoende vilken sektor man representerar eller kunskapsnivå.

FRYSHUSET

Det som framträder starkast är behovet av stöd i olika former; tillgången till nätverk både inom sin egen sektor och tvärssektoriellt; utbildningar; verktyglåda med olika modeller och case studies; forum där man kan diskutera både komplexa och enklare frågeställningar man brottas med. Framförallt kan man sammanfatta, att det som är en genomgående röd tråd, är att man efterfrågar det praktiska och att ta lärdom från det som har genomförts i praktiken och inte så mycket av teoretiska modeller.

Ytterligare en fråga som anses som viktig för en långsiktigt hållbar kunskapshub är att den är tvärssektoriell och oberoende för att den skall attrahera samtliga sektorer lika. En vidareutveckling är att man vill utveckla nätverksmöten och erbjuda möten sektorsvis utöver de tvärssektoriella möten som Nätverket erbjudit hittills.

Rekommendationen från förstudien är att utveckla en tvärssektoriell och oberoende kunskapshub för effektmätning som riktar sig till samtliga sektorer (offentlig, privat och ideell) samt akademien. Kunskapshuben skulle erbjuda följande; online resurscenter, en "one-stop-shop"; diskussionsforum för praktiker, både tvärssektoriellt och sektorsvis; dokumentation av best practice; mötesplats för nätverkande; seminarier och utbildningar; verktyglåda med olika modeller och case studies.

Förslaget är att skapa en icke vinstdrivande juridisk enhet. Målet ska vara att utveckla en finansiellt hållbar verksamhet. Under de två första uppbyggnadsåren behövs dock uppstartsfinansiering för att säkerställa att en stabil grund läggs, som säkerställer en kompetent, tvärssektoriell och oberoende kunskapshub för effektmätning i Sverige.

Rapporten är framtagen av Camilla Backström i samarbete med Rebecca Allen Lamptey.

Bakgrund

Samhällsutmaningar driver efterfråga och behov

De senaste åren har intresset för att mäta och utvärdera samhällseffekter ökat markant internationellt och så även i Sverige. En viktig orsak till detta är att dagens stora samhällsutmaningar ökar behovet av att hitta nya effektiva lösningar på dessa, samt driver efterfrågan på social innovation. Intresset kommer från alla samhällssektorer medan drivkrafterna skiljer sig något åt. Idéburen sektor och sociala entreprenörer vill mäta sina effekter utifrån perspektivet verksamhetsstyrning för att säkra att man gör rätt insatser och att målgruppen får det bättre. Investerare och donatorer vill ha återrapportering på att deras investeringar har genererat önskad effekt. Offentlig sektor har börjat räkna på det socioekonomiska värdet för att motivera investeringar i tidiga och förebyggande insatser. Näringslivet utvecklar sin hållbarhetsrapportering till att inkludera effekter på samhället inom relevanta områden. Allteftersom fler verksamheter ansluter sig till de Globala målen och Agenda 2030 vill man även kunna mäta, följa upp och rapportera sina framsteg.

Kunskapsplattform saknas

Utifrån det ökande intresset ser vi att antalet verksamheter som arbetar med effektmätning har ökat mer och mer de senaste åren. Många av utövarna arbetar dock som isolerade öar och saknar nätverk för att utbyta erfarenheter och diskutera utvecklingen av området. I dagsläget saknas det någonstans att vända sig till för att komma igång med effektarbetet och rådfråga de som har erfarenhet av att göra det praktiskt. Utbytet mellan olika samhällssektorer är också mycket begränsat.

Nätverk initierades 2017

Baserat på den insikten bjöds ett antal nyckelaktörer inom området effektmätning in till ett möte i juni 2017 för att se om det fanns ett intresse av att bilda ett nätverk. Initiativtagare var Camilla Backström, Jenny Fürstenbach och Pernilla Bard från Fryshuset, SE Forum och Social Initiative. Intresset var stort och ett fristående nätverk etablerades kallat "Nätverket för mätning av sociala effekter" med följande syftesformulering:

Det primära syftet med Nätverket är att samla en växande yrkesgrupp från samtliga sektorer för att utbyta erfarenheter och kunskap samt att driva utvecklingen runt effektmätning till en bredare krets. Det kommer att ske genom:

- ❖ *Att skapa ett starkt nätverk.*
- ❖ *Att utbyta idéer och erfarenheter för att stärka fältets utveckling.*
- ❖ *Att driva på det offentliga samtalet runt vikten av att involvera målgruppen och att synliggöra sociala effekter.*
- ❖ *Att främja nya typer av samarbeten.*
- ❖ *Att öka synligheten för området genom öppna seminarier.*

Nätverket har idag cirka 50 medlemmar som arbetar praktiskt med effektmätning i olika sektorer. Sedan start har Nätverket träffats fyra gånger per år med cirka 20 deltagare på varje möte.

FRYSHUSET

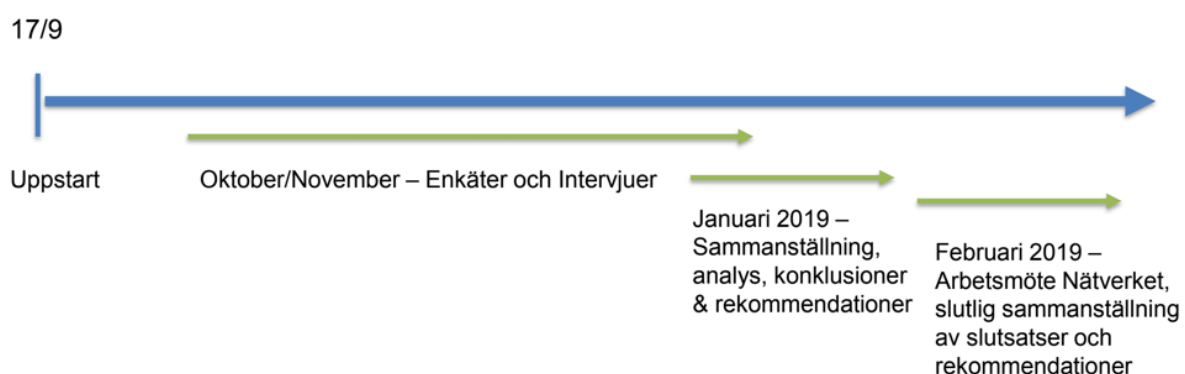
Förstudie - syfte och mål

Syftet med förstudien är att utforska förutsättningarna för att stärka och utveckla kompetens om praktiskt arbete med effektmätning, med Nätverket för effektmätning som bas. NFE:s mål är att öka och sprida kunskap och kompetens om området effektmätning, samt att skapa en plattform för att utveckla relationer mellan människor som arbetar med frågorna. Nätverkets medlemmar vill fortsätta utveckla en oberoende och tvärssektoriell arena för diskussion och utbyte av praktiska erfarenheter om effektmätning.

Förstudien skall genom en behovsanalys utforska möjligheten att fördjupa och utöka samarbetet i Nätverket för att tillgängliggöra kunskap och resurser till fler aktörer med bibehållen inriktning tvärssektoriellt, oberoende, öppet och med fokus på att lära av varandras praktiska erfarenheter. Förstudien lägger fram underlag som visar på behovet av stöd inom området för effektmätning och förslag på hur Nätverket kan utvecklas vidare för att utveckla området för effektmätning i Sverige.

Genomförande

Förstudien har genomförts under hösten 2018 och en bit in i 2019. Under oktober och november lades fokus på informationsinhämtning i enkätform och ett antal djupintervjuer (14 st). Under januari 2019 sammanställdes och analyserades det insamlade materialet och den 8:e februari presenterades det första utkastet för Nätverket för mätning av sociala effekter och ytterligare in-put samlades in genom en workshop där Nätverket tillsammans fick arbeta med att ta fram rekommendationer för vägen framåt.

Tidigare nätverk med fokus på effektmätning

Det fanns tidigare ett nätverk för effektmätning som startades 2011 av Erik Jannesson, Gordon Hahn (båda Serus) och Ingrid Landin (då Coompanion). Till en början var Ingrid ordförande, och därefter Erik. Uppstarten av nätverket var kopplat till att det hade börjat

FRYSHUSET

genomförs rätt många SROI¹ -utbildningar, och under dessa också en hel del SROI-analyser. Med sådana analyser kommer också ett behov av en granskningsprocess av de aktuella rapporterna. Den granskningsprocess som utvecklats parallellt med utbildningarna fördes därför över i det nystartade nätverket för att på så sätt kunna erbjuda oberoende granskningar, och samtidigt skapa en plattform för dem som genomgått en SROI-utbildning.

Nätverket riktade sig inledningsvis till de som hade genomgått en fördjupningsutbildning inom SROI, och som sökte mer kunskap om SROI. Men redan i ett tidigt skede fanns en ambition att också få med andra medlemmar med ett intresse för effektmättningsfrågor.

År 2016 förändrade föreningen sina stadgar, framför allt när det gäller dess syfte och ändamål. Från att ha haft en utgångspunkt i SROI breddades ansatsen, där det huvudsakliga ändamålet var att utgöra en plattform för, och informationskanal till, personer och organisationer intresserade av mätning, uppföljning och utvärdering av sociala, miljömässiga och ekonomiska effekter och värdeskapande.

Nätverket erbjöd bland annat några öppna seminarier för att sprida kunskap och öka intresset för verksamheten. Deltagarna angav att seminarierna var uppskattade och tillförde nytta för dem som deltog. Innehållet var teman som tangerade SROI-relaterade frågor. Att föreningens medlemsavgift var lägre än kostnaden för att delta på ett seminarium gjorde att en betydande del av medlemsrekryteringen skedde via dessa seminarier. Som mest hade nätverket ett 20-tal medlemmar, både organisationer och individer. En annan betydande nytta för medlemmarna uppgavs vara omvärldsbevakningen som de fick tillgång till via ett nyhetsbrev som skickades ut en gång per kvartal.

Från 2013 och framåt var nätverket dessutom en del av den internationella organisationen [Social Value International](#). Under hela tiden hade det svenska nätverket också en plats i den internationella organisationens styrelse. Till en början innehöll Erik Jannesson den platsen, och därefter Fredrik Björk, Malmö Universitet.

Det svenska nätverket lades ner 2017 då ordförande (Erik Jannesson) inte längre hade energin att driva frågorna i den formen, och ingen annan i styrelsen ville kliva fram och ta över ansvaret.

På frågan om vad som kunde gjorts annorlunda svarar Erik Jannesson att det är en resursfråga; det krävs någon som på arbetstid driver denna typ av frågor i Sverige för att det ska bli något på riktigt. Det kräver en hel del energi!

Informationsinhämtning - Enkäter

Studiens ansats är att först och främst förstå behovet hos Nätverket för mätning av sociala effekter (NMSE) medlemmar och därför utgå från dem som utgångspunkt. Eftersom vi även har identifierat ytterligare intressenter har vi valt att även inkludera aktörer som på olika

¹ Social Return on Investment

FRYSHUSET

sätt är verksamma inom området effektmätning. Enkäterna som gått ut särskiljer de två grupperna på följande sätt:

- Yrkesutövande som har varit i kontakt med NMSE
- Yrkesutövande som inte har varit i kontakt med NMSE

Kontaktuppgifter till dem som inte ingår i Nätverket har samlats in under året genom att de antingen har gjort en intresseanmälan direkt till Nätverket eller genom rekommendation från en medlem i Nätverket.

Enkäten till medlemmar skickades till total 50 unika individer med en svarsfrekvens på 50% (25 enkäter besvarades). Enkäten till ickemedlemmar skickades till 30 unika individer med en svarsfrekvens på 46% (14 enkäter besvarades).

Utöver enkäterna har 14 djupintervjuer genomförts med syfte att verifiera och utforska svaren djupare.²

De som blivit intervjuade och bidragit till innehållet i studien är:

- Aina Rundgren, Uppdragsledare projektkontor, Örebro Kommun
- Charlotte Brunnström, Program manager, H&M Foundation
- Annica Thomas, Utvärdering och uppföljning, Allmänna Arvsfonden
- Sven Bartilsson, VD, Coompanion
- Fredrik Björk, Doktorand vid Malmö Universitet
- Annica Johansson, Global head of impact, Reach for Change
- Tomas Bokström, Projektledare, RISE
- Hanna Idestrom, Grundare, Vault Impact
- Kristoffer Soldal, Analytiker, Postkodstiftelsen
- Erik Jannesson, Konsult och partner, Serus
- Frida Siwe, CFO, Norrsken Foundation
- Fredric Stany, Director of Project Management Office, Rädda Barnen
- Annie Wiklund, Verksamhetscontroller, Stockholms Stadsmission

Initialt blev 30 personer kontaktade med lika representation från alla sektorer. Urvalet som blev intervjuade är de som var villiga att bidra till förstudien. Ambitionen var att intervjua ett 30-tal intressenter men av olika anledningar hade inte alla möjlighet att medverka.

Summering av resultat från enkäter – medlemmar & icke-medlemmar

1. Erfarenhet och sektor

Av de medlemmar som besvarat enkäten arbetar 92% (23 respondenter) med effektmätning i någon form och 80% anger att de har mellan 1-6 års erfarenhet inom området (52% har 1-3 års erfarenhet och 28% har 4-6 års erfarenhet). På frågan hur man uppskattar sin egen verksamhets mognadsgrad av att mäta, utvärdera och dra nytta av

² Eftersom enkäterna var anonyma kan några av de som blivit intervjuade även ha fyllt i enkäten.

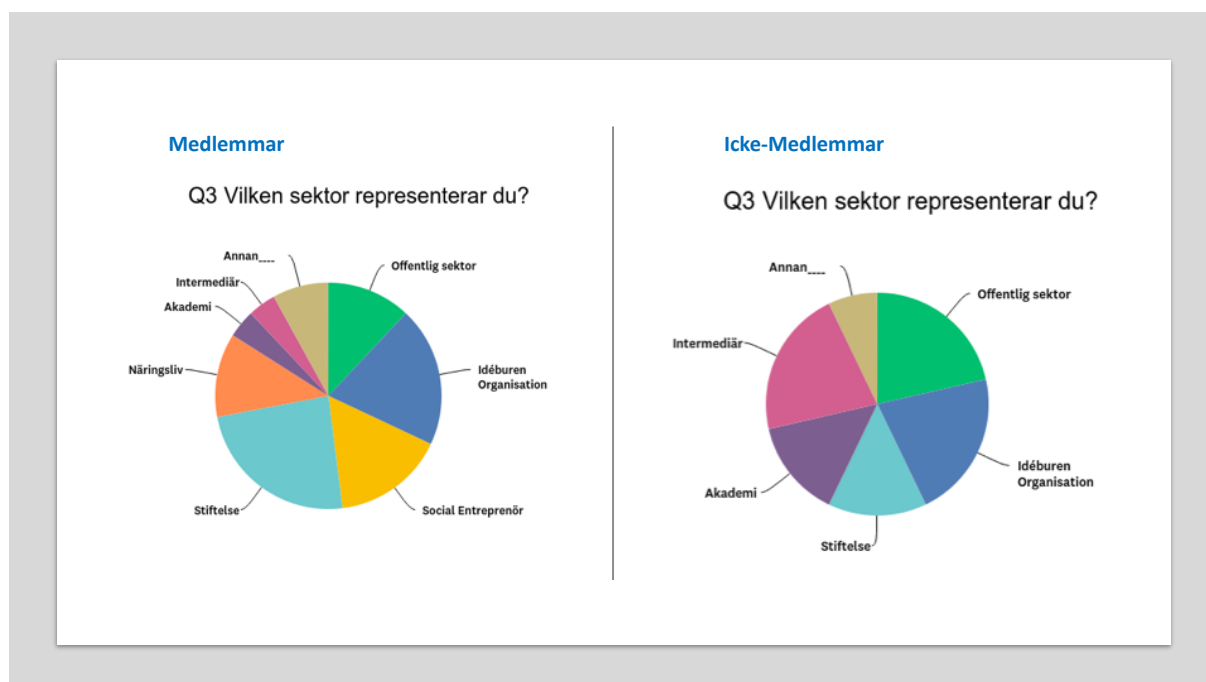
FRYSHUSET

effektutvärdering ligger den genomsnittliga uppskattningen på 55 på en skala mellan 1-100.

Bland icke-medlemmar som besvarat enkäten anger 57% (8 respondenter) att de arbetar med effektmätning i någon form och 50% anger att de har 1 till 3 års erfarenhet av effektmätning (7% har 4 till 6 års erfarenhet och 21% har 6 års erfarenhet eller mer). På frågan hur man uppskattar sin egen verksamhets mognadsgrad av att mäta, utvärdera och dra nytta av effektutvärdering ligger den genomsnittliga uppskattningen på 39 på en skala mellan 1-100.

En tydlig markör här är att Nätverksmedlemmarna har en större erfarenhet och högre mognadsgrad än genomsnittet hos icke-medlemmar.

Fördelningen mellan sektorer hos de som deltagit i enkäten är relativt jämn för både medlemmar och icke-medlemmar med en viss dominans från stiftelser, sociala entreprenörer och idéburna organisationer hos medlemmar och en dominans från offentlig sektor, idéburen sektor, intermediär, stiftelse och akademi hos icke-medlemmar. Representation från näringslivet saknas helt hos icke medlemmar.

På frågan om vilken roll i organisationen som är ansvarig för att mäta och utvärdera effekter är svaren lika hos medlemmar och icke-medlemmar. VD och verksamhetsansvarig kommer på högsta plats hos både medlemmar och icke-medlemmar, därefter ansvarig för kvalitet och styrning, controller och på tredje plats projektledning. Att VD och verksamhetsansvarig kommer på högsta plats kan vara en indikation att det är otydligt vem som faktiskt är ansvarig att säkra att effektmätningen görs på ett relevant och kvalitetsmässigt sätt.

FRYSHUSET

På frågan om hur verksamheterna använder resultaten från effektmätning är de svar som dominerar att man använder resultaten till verksamhetsutveckling, planering, kvalitetssäkring, styrning och ledning samt kommunikation både internt och externt.

Endast 50% av medlemmar och 43% av icke-medlemmar uppger att de har tagit extern hjälp för att mäta eller följa upp effekten av verksamheten. En anledning till detta är att man har haft svårigheter att hitta relevant stöd och därför ofta använt sig av Google och utbildat sig själv.

2. Behov

För att etablera behovet av stöd har vi ställt tre frågor för att säkerställa att vi fått med olika vinklar. Anledningen till de tre olika frågeställningarna är att förstå om svaren skiljer sig beroende på frågeställningen och på så sätt kvalitetssäkra den input vi samlat in. På ett övergripande plan kan vi konstatera att svaren på frågorna är relativt lika även om formuleringarna skiljer sig något.

a. Vilken typ av stöd hade varit värdefullt för dig att ha när du började arbeta med att mäta och utvärdera effekter?

Här ser vi en ganska stor bredd på svaren vilket illustrerar att de initiala behoven har varit olika troligen baserat på det stöd man har haft internt. Man identifierar områden så som mentorer, utbildningar/kurser, rapporter och skrifter, enklare stöd som inte kostar så mycket pengar, en internationell on-line community, erfarenhetsutbyte med andra utövare, överblick av alla metoder och modeller som finns och en ökad förståelse för vad effektmätning och värde är. Bland icke-medlemmar identifieras i tillägg behovet av att ha en ledning med sund syn på effektmätning, bl.a. för att undvika administrativa kostnader och irrelevanta mätningar.

I djupintervjuerna kom det fram en än tydligare bild av vilket stöd som hade varit värdefullt initialt. En del anger att det hade varit givande att ha tillgång till ett forum att diskutera olika frågeställningar *"eftersom det är lätt att man hamnar i negativa diskussioner internt med fokus på varför det inte går att mäta."* Samtliga ger uttryck för vikten av att få ta del av vad andra har gjort eftersom utbyte med andra ger inspiration och föder nya idéer. *"Ett ställe där man kunde träffa andra stiftelser och diskutera frågorna ur ett stiftelseperspektiv."* Även en kunskaps-hub lyfts fram, med referens till *"[Inspiring Impact](https://www.inspiringimpact.org)"*³.

"Det finns enormt mycket information ute på nätet som är tillgänglig för alla men det är inte alltid lätt att förstå hur man använder den. Det saknas ett stöd i Sverige för hur man tar sig an området både för finansiärer och mottagare. En hub dit man kan vända sig när man skall starta. En ideell verksamhet utan vinstintresse som vill utveckla fältet."

³ <https://www.inspiringimpact.org>

FRYSHUSET

“Det mest värdefulla stödet för oss har varit just via Nätverket, att vi fått se goda exempel, dela erfarenheter med andra aktörer - det har varit det stora värdeskapandet för oss.”

“Efter månader av att läsa långa avhandlingar, rapporter och analyser kring effektmätning hittade jag till sist en plattform online där det fanns samlad information om effektmätning nämligen Impact Management Project. Här beskriver man samarbeten, det finns tydlig och överskådlig information och goda, praktiska exempel. Något sådant skulle vara bra att ha, ingen direktkopia, hellre att vi i Sverige enas om att det här är värderingar som känns rimliga. Tillgång till sådan samlad info hade varit ovärderligt.”

Sammanfattningsvis blir det väldigt tydligt att storytelling har ett stort värde. Konkreta case, goda exempel på hur ett företag praktiskt gått till väga; metoder som testats och vilka resultat dessa gett, detta ger mervärde och det finns en önskan och ett behov av större tillgång till och utbyte av detta.

b. Vilken typ av stöd skulle vara värdefullt för dig idag?

Flera respondenter refererar till sitt tidigare svar på föregående fråga vilket indikerar att behovet kvarstår även när man kommit in i området. Ytterligare områden som kommer fram här är nätverk för att diskutera hur man på bästa sätt skall använda sig av materialet i beslutsprocesser. Här kommer återigen det digitala stödet fram, erfarenhetsutbyte med andra, lära av de goda exemplen och även hur man tar fram socioekonomiska kalkyler.

Bland icke-medlemmar framkommer dessutom ett tydligt behov av utbildningar, nätverk, kunskapsstöd, modeller och en gemensam struktur kring effektmätning i Sverige.

Behovet av att ta del av kunskap från andra, etablerade aktörer, både internationella och nationella, är återkommande:

“Jag lyssnar uteslutande på andra impact investerare som gjort detta under lång tid. Dels genom plattformen Impact Management Project, webinars, Bridges Ventures samt Impact Invest Scandinavia som har bra sammanslutningar.”

“Dela kunskap om best-practice, metoder som faktiskt har funkat inom olika områden, kvalitativa mätningar framförallt (det är svårast). En plats att prata om praktiska metoder, inte så mycket om teoretiska metoder. Kan vi enas om ett förhållningssätt och bli skarpa på det så skulle det få stor genomslagskraft för investerare.”

c. Vilka är de största utmaningarna du och din organisation upplever med effektmätning?

Det som är utmärkande i svaren på denna fråga är att ordet tid och tidspress återkommer ofta och att man saknar resurser. Andra områden som kommer upp är avsaknaden av standarder, splittrat språkbruk, att området känns stort och komplext samt svårigheten att implementera effektmätning i praktiken, i verksamheten.

FRYSHUSET

“Utmaningen är att det finns många teorier, modeller och sammanställningar, men ganska lite om hur man gör i praktiken. Vore bra att kunna koppla an till skolresultat. Samt att kunna jämföra med annan aktör som liknar oss själva, vi är unika med en hel del av våra insatser – det är en av de största utmaningarna.”

Bland svaren från icke-medlemmar framkommer även att många finner det svårt att välja rätt indikatorer som verkligen påvisar effekten av en insats. En farhåga är att det tas fram data och framgångsfaktorer som i slutändan inte bidrar till att mäta den faktiska effekten man vill uppnå. Svårigheten att idag mäta något som kommer påvisa effekt först om flera år, vikten av att ha ett långsiktigt perspektiv är en utmaning och bidrar även till viss oro. Det finns även osäkerhet gällande frågan huruvida effekten faktiskt kommer från insatsen som görs, eller på grund av något annat.

I djupintervjuerna framkommer det att finansiärerna kan uppleva vissa utmaningar i att vara tydliga med krav och förväntningar. Det är fortfarande inte självklart att prata “return on investment” för sociala investeringar.

“Ett problem är kvalitativ mätning, detta tar tid. Behövs observationer och studier, vilket oftast nedprioriteras. Ett annat problem är att det är mindre känt vilka kvalitativa metoder som är mest effektiva, vilken metod ger mest korrekt info.”

3. Kompetensutveckling

På frågeställningen om vilka typer av kompetensutveckling man deltar i eller har deltagit i anger medlemmar att man deltagit på konferenser, workshops och föreläsningar samt att man konsulterat egna nätverk, läst ett stort antal böcker och rapporter. De leverantörer man anger är Erik Jannesson, Serus; European Venture Philanthropy Association (EVPA), Frivilligorganisationernas Insamlingsråd (FRII); Egenkonsulter; Nätverket för mätning av sociala effekter; SIDA, SKL, Örebro Universitet, Ekonomistyrningsverket, MIT i Massachusetts, StoneSoup och PwC.

Motiveringen till valet av utbildning är att få ett större perspektiv, förstå utvecklingen och att det är en del av den egna kompetensutvecklingen. Utbildningarna anges oftast vara kostnadsfria och bekostas vanligtvis med egen tid.

Bland icke-medlemmar har väldigt få angett att de deltagit i kompetensutveckling och de som gjort det nämner SROI utbildning, utbildning via FRII, SKL, samt konferenser, seminarier och rapporter. Precis som hos medlemmar anges utbildningarna oftast vara kostnadsfria.

En slutsats är att det finns väldigt få utbildningar tillgängliga i Sverige och de som finns erbjuds ofta gratis. Just begreppet gratis återkommer i de insamlade svaren och väcker frågan om det är av specifik betydelse eftersom man bemödat sig att lyfta fram det. Många ger även ett uttryck för att det saknas ett ställe dit man kan vända sig för att hitta samtliga utbildningar som erbjuds. En viktig frågeställning att utforska är att bättre förstå hur betalningsviljan ser ut.

FRYSHUSET

4. Hur medlemmar skattar värdet av Nätverket för mätning av sociala effekter

Det som respondenterna har uppskattat mest med Nätverket hittills är först och främst att få ta del av hur andra arbetar i form av illustrativa case, tillgången till kompetent nätverk och givande diskussioner samt kunskapsdelning. På ett mer personligt plan har Nätverket tillfört ett värde i det att man blir inspirerad, knyter nya kontakter, kunskapsutveckling, levande diskussion och att ingå i ett större sammanhang.

Områden där man indikerar möjligheter till förbättring hos Nätverket är bl.a. att skapa arbetsgrupper inom olika frågeställningar; alltför stor vikt vid socialt företagande; fler exempel på hur man använder effektmätning i verksamhetsstyrning; skapa bättre balans och inte bara fokusera på mätmetoder; nya ämnen och utvecklingen av området.

Många anger att det har varit värdefullt att få en inblick i de case som presenteras eftersom deltagare då får möjlighet att benchmarka mot de aktiviteter man själv arbetar med. Det upplevs också som värdefullt att ingå i ett sammanhang där alla tänker och förstår effektmätning. Att träffa yrkesutövande från alla sektorer och få ta del av expertisen i rummet.

”Mycket intressanta case och diskussioner. Att det är ett oberoende Nätverk har för mig varit väldigt viktigt och värdefullt.”

5. Möjligheter till utveckling av Nätverket för mätning av sociala effekter framöver

Många goda idéer har kommit in om hur vi kan vidareutveckla Nätverket framöver. Vi har här klustrat ihop de olika idéerna inom de områden som har varit mest återkommande.

Kompetenscenter/Nationell HUB för effektmätning	Riktade arbetsgrupper och fokuserade ämnen	Utbildning och stöd	Omvärldsbevakning
<p>Permanent organisation som kan driva utveckling – vara en naturlig "the go to place"</p> <p>Internationell koppling</p> <p>Ett nationellt kunskapscentrum för effektmätning som samlar kunskap, resurser, forskning och best practice</p> <p>En fristående ideell organisation med intressenter från olika sektorer</p> <p>On-line plattform med rapporter och case, som t.ex. Inspiring Impact.</p> <p>Klustrad kompetens att avropa från</p>	<p>Utveckla olika arbetsgrupper inom olika frågeställningar</p> <p>Skapa möten runt gemensamma frågeställningar</p> <p>Skapa kluster av konkreta erfarenheter och metodutvecklingsmodeller</p> <p>Ta fram exempel på hur vi minskar OH och hur skapas effektiv effektmätning utan att bygga en administrativ koloss</p> <p>Se goda exempel på riksnivå likväl som lokal nivå</p> <p>Olika aktiviteter för olika kompetensnivåer</p>	<p>Kunskapsutveckling, seminarier och utbildningar</p> <p>Miniutbildningar finansierade av en medlemsavgift</p> <p>Stöd att bygga upp en struktur att komma igång</p> <p>Möjlighet att bolla sådant man fastnat på</p>	<p>Trendspaning</p> <p>Omvärldsbevakning (nationellt & internationellt)</p> <p>Nyhetsbrev</p> <p>Ansluta till Social Value International</p> <p>Kontinuerlig mappning av aktörer inom området effektmätning</p> <p>Opinionsbildning</p>

FRYSHUSET

I samtal med akademien framkom intresset av att skapa en tydlig identitet runt Nätverket. Forskare har arbetat mycket med utvärderingar och deras perspektiv är att följa utvecklingen av området effektmätning då man ser det som en ny och aktuell typ av utvärdering. Akademien behöver vara en del av Nätverket för att följa utvecklingen framåt. I svaren framkommer också att kunskapsdelning är viktig för utvecklingen av området.

6. Vikten av oberoende och tvärsektorieellt

På frågan om hur viktigt det är att Nätverket är oberoende svarade 47% av medlemmarna och 81% av icke-medlemmarna att det är viktigt. 53% av medlemmarna och 100% av icke-medlemmarna att det är viktigt med det tvärsektorieella perspektivet.

Många uttryckte att båda aspekterna är viktiga och skapar värde. Några synpunkter som kom in i samband med den frågan är:

“Jag tycker båda delarna är viktiga. Det är viktigt med oberoende aktör. Men om vi inte jobbar tvärsektorieellt så lär vi oss inte olika perspektiv av varandra. Jag skulle önska det fanns en gemensam nationell plattform där det finns olika ingångar för olika perspektiv och aktörskonstellationer - men med samma plattform och ingång - som ett sätt att bidra till ekonomisk mindshift omställning ”

“Det finns alltid en risk att människor börjar fundera på vad det finns för baktanke med ett nätverk om det finns ett beroende i driften. Det bör nog undvikas. Ett oberoende ger också tydliga möjligheter för medlemmarna att driva utvecklingen i önskad riktning.”

“Samarbeten över sektorsgränserna kommer vara avgörande för att bygga ett starkt ekosystem i Sverige och det gäller definitivt även effektmätning - speciellt för att se till att alla har samma förutsättningar och arbetar efter samma 'mallar' så att sociala företag inte behöver mäta och rapportera på en mängd olika sätt för kommuner, finansörer eller andra samarbetspartners då de ofta inte har tid för detta.”

“Nätverket bör styras och utvecklas av sina medlemmar (likt SVCA⁴), men gärna ha professionell ledning som kan jobba med frågorna på heltid. Impact spänner över många branscher och verksamheter och därför är det bra att det är tvärsektorieellt.”

“Mycket viktigt med det tvärsektorieella. Vart fjärde projekt vi finansierar samverkar med offentlig sektor. En väg framåt är att ha olika forum en del där man blandar sektorer och en del där man separerar.”

“Helt avgörande att det är tvärsektorieellt. Vi inser att vi kommer jobba med idéburen välfärd; företag/intresseorganisationer och samhällsfunktioner kommer samarbeta för att ta vid där staten gett upp. För att skapa miljöer som ger barn en trygg uppväxt krävs tvärsektorieella partnerskap. Vi löser inget genom stuprör, vi måste tänka tvärsektorieellt.”

⁴ Swedish Private Equity & Venture Capital Association

7. Vad är viktigt?

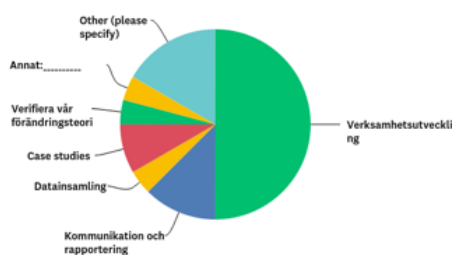
På frågan "Vad skulle få dig att vilja prioritera att delta aktivt i Nätverket för effektmätning?" återkommer en hel del av det som identifierades under idéer till hur man kan utveckla Nätverket framöver. Utöver det som redan nämnts har även framförallt följande argument kommit fram:

I enkäten ombads alla att svara på vilka specifika intresseområden inom effektmätning som var mest relevanta. Tyvärr blev det ett tekniskt fel i webbenkäten som resulterade i att man endast kunde klicka i ett svarsalternativ och många gav återkopplingen att de ville klicka i fler än ett svarsalternativ.

Medlemmar

Vilka specifika intressen har du inom området för effektmätning?

Icke-Medlemmar

Vilka specifika intressen har du inom området för effektmätning?

Det intressanta här är skillnaden mellan medlemmar och icke-medlemmar där verksamhetsutveckling är det dominerande svaret hos medlemmar medan icke-medlemmar har en ganska jämn fördelning mellan verksamhetsutveckling, kommunikation och rapportering samt forskningskoppling.

FRYSHUSET

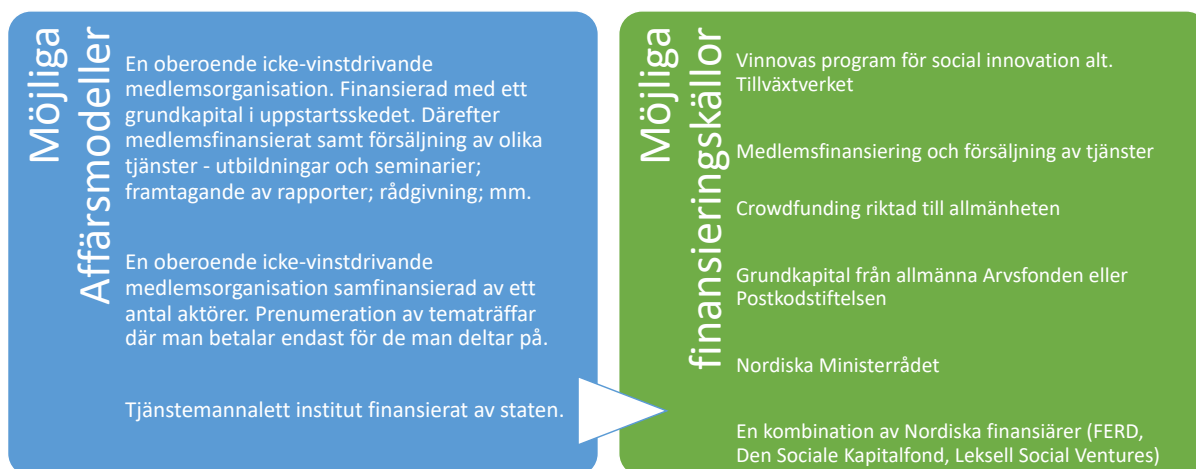
8. Andra intressenter som bör involveras

Eftersom det är viktigt att förstå landskapet för effektmätning i Sverige och därmed identifiera vilka aktörer som är verksamma inom området ställdes frågan om vilka andra intressenter vi bör prata med. En rad förslag på aktörer har kommit in där det kan vara en idé att etablera relation till Nätverket:

Sociala Sektorn	Rädda Barnen; Nesta (UK); Röda Korset; SITRA, (Finland); FERD (Norge); Den Sociale Kapitalfond (Danmark); Institutet för Sociala Effekter, Fryshuset, FRII
Offentlig Sektor	SIDA; RISE; SKL; SKL Nätverket Aktion 2018; Nätverk för Bidragsgivande Myndigheter; Ekonomistyrningsverket; Tillväxtverket; Vinnova
Intermediär	PwC; Coompanion; Norrskan; Inkludera Invest; Ashoka; Sting Inkubator; SERUS; Social Value International, Social Initiative, Impact HUB
Näringsliv	Inclusive Business Sweden, Göteborg; Utvalda företag inom Näringslivet som stöttar sociala företag; Ledningsgrupper; Bankerna; Leksell Social Ventures; Stiftelsenätverket för Familjestiftelser (Amelie Silfverstolpe); Reach for Change (Kinnevik); Skandia; IKEA Stiftelse
Akademi	Malmö Universitet; Mittuniversitetet (MIUN); Erfarna utvärderare/forskare; Lars Hultkrantz; Marta Szebehely professor vid Socialhögskolan i Stockholm; Mats Trondman professor vid Linnéuniversitetet; Stockholms Univ ersitet; MISUM på HHS; Filantropiskt Forum

9. Hållbar Finansieringsmodell

Enkäten avslutades med att samla in idéer runt hur en hållbar finansieringsmodell skulle kunna se ut och de konkreta förslagen att arbeta vidare med summeras nedan.

Summering

I korthet kan man konstatera att det finns ett tydligt behov och en stark efterfrågan av ett samlat kunskapscenter för effektmätning.

Respondenterna i både enkäter och djupintervjuer definierar liknande behov av en tydlig, nationell kunskapsplattform oberoende vilken sektor man representerar eller kunskapsnivå. Man uttrycker att det vore en naturlig vidareutveckling av Nätverket för mätning av sociala effekter då många medlemmar ger uttryck för en önskan att ta Nätverket till nästa nivå och bygga vidare på det man påbörjat inom Nätverket.

Målsättningen med förstudien har framförallt varit att definiera vilka behov yrkesutövande inom området för effektmätning har och genom att ställa frågan på tre olika sätt framträder en tydlig behovsbild. De behoven som framträder starkast är behovet av stöd i olika former; tillgången till nätverk både inom sin egen sektor och tvärsektorielt; utbildningar; verktygslåda med olika modeller och case studies; forum där man kan diskutera både komplexa och enklare frågeställningar man brottas med. Framförallt kan man sammanfatta, att det som är en genomgående röd tråd, är att man efterfrågar det praktiska och att ta lärdom från det som har genomförts i praktiken och inte så mycket av teoretiska modeller. Detta framgår även i svaret på vad man har uppskattat med Nätverket hittills.

Ytterligare en fråga som anses som viktig för en långsiktigt hållbar kunskapsplattform är att den är tvärsektorieell och oberoende för att den skall attrahera samtliga sektorer lika. En vidareutveckling är att man vill utveckla nätverksmöten och erbjuda möten sektorsvis utöver de tvärsektorieella möten som Nätverket erbjudit hittills.

Koppling till de Globala målen

Att mäta sociala effekter har en stark koppling till regeringens strategi för sociala företag där punkt 4 här ovan redogör för *”vikten av att tydliggöra och mäta effekterna av samhällsnyttiga insatser och verksamheter”*. Strategin pekar på behovet av stöd för att utveckla området för att mäta olika insatsers effekt och resultat för att utveckla området för social innovation samt enskilda sociala företag. Regeringens strategi pekar även på hur viktigt det är att skapa en ökad kunskap och stärkt kompetens om effekt- och resultatmätning och att man även vill lägga grunden för en marknad av aktörer som kan erbjuda effekt- och resultatmätning.

Slutsatsen från behovsanalysen är tydlig. Samtliga deltagare i studien indikerar en önskan om att bygga vidare på Nätverket och skapa ett nationellt kunskapscenter eller kunskapshub för att mäta sociala effekter. Genom att bilda en oberoende och tvärsektorieell kunskapshub skapas förutsättningar för att katalysera området samt öka kunskapen och stärka kompetensen. Genom att knyta an till organisationer så som Social Value International och NPC UK kan en sådan hub även bidra till det globala hållbarhetsmålet 17⁵ där fokus ligger på globalt partnerskap för hållbar utveckling.

⁵ Genomförande och globalt partnerskap

FRYSHUSET

Mätningen av effekter är centralt för att bedöma framstegen alla verksamheter gör gentemot målen. Ett sådant center kan även bidra till delmål 17.16⁶ genom att stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och bidra till nya partnerskap mellan flera parter som utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser.

På sikt kan man även bidra till delmål 17.19⁷ genom att bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP.

En kunskapshub skulle på sikt även bidra till delmål 16.6: Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner. Eftersom målet innebär att bidra till att bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer där effektmätning är ett instrumentellt verktyg.

⁶ Stärk det globala partnerskapet för hållbar utveckling

⁷ Utveckla nya sätt att mäta framsteg

Rekommendationer

Rekommendationen är att utveckla en tvärsektoriell och oberoende kunskapshub för effektmätning som riktar sig till samtliga sektorer (offentlig, privat och ideell) samt akademien. Den erbjuder följande;

- online resurscenter, en "one-stop-shop";
- diskussionsforum för praktiker, både tvärsektoriellt och sektorsvis;
- dokumentation av best practice;
- mötesplats för nätverkande;
- seminarier och utbildningar;
- verktygslåda med olika modeller och case studies;

Kunskaphuben skulle vara inkluderande i sin utformning genom att även vända sig till verksamheter med ganska begränsade resurser och kompetens inom effektmätning som behöver vara pragmatiska i sina ambitioner.

Förslaget är att skapa en icke vinstdrivande juridisk enhet. Målet ska vara att utveckla en finansiellt hållbar verksamhet, genom bland annat avgifter för deltagare. Under de två första uppbyggnadsåren behövs dock uppstartsfinansiering för att säkerställa att en stabil grund läggs, som säkerställer en kompetent, tvärsektoriell och oberoende kunskapshub.

Vi ser att kunskaphuben utvecklas i två parallella steg;

Steg 1. Skapa en oberoende icke vinstdrivande juridisk enhet och ansöka om finansiering för en uppstartsperiod på **två år** för en person på **heltid**.

Steg 2. Sätt upp kunskaphuben och **utveckla en hållbar affärsmodell** så att verksamheten efter två år är oberoende av bidrag. En viktig framgångsfaktor är att komma fram till vilken betalningsvilja som finns hos de olika sektorerna och dess aktörer.

En sådan kunskapshub skulle vara ett bra komplement till RISE Social Health Impact Centre (SHIC) som fokuserar på att stötta offentlig sektor och att bidra till "systemomställning *mot preventiva snarare än reaktiva arbetssätt inom hälsa och välfärd*".

Efterord

Förstudierapporten har tagits fram med Nätverket som plattform och därför har den också presenterats för Nätverket vid ett möte den 8:e februari, 2019, för att säkerställa att Nätverket ställer sig bakom slutsatser och rekommendationer.

Utfallet från det mötet var att Nätverket ställer sig bakom rapporten och dess rekommendationer och att Nätverkets medlemmar kommer på bästa sätt säkerställa den fortsatta utvecklingen med arbetet. Vid mötet utsåg Nätverket Annica Johansson från

FRYSHUSET

Reach for Change att ta ledningen och fortsätta arbetet med att utforska fortsatt väg framåt för Nätverket.